

Kalatalouden tulevaisuus

Jukka Laitinen • Asmo Honkanen • Jyrki Kettunen • Juha Koskela • Tarja Meristö

Sisällys

Esipuhe	3
Tiivistelmä	4
Sammandrag	5
Summary	6
1. Johdanto	7
2. Kalatalouden tulevaisuuskuvat	8
2.1 Kasvuhakuinen kalatalous	10
2.2 Matkailupainotteinen kalatalous	12
2.3 Kansallinen kalatalous	14
2.4 Ympäristörajoitteinen kalatalous	16
3. Tulevaisuuskuvat aika-akselilla	18
4. Tulevaisuuskuvien arviointi ja suositukset	20
5. Tutkimusprosessi ja osallistujat	22

Copyright © 2005
Jukka Laitinen, Asmo Honkanen,
Jyrki Kettunen, Juha Koskela, Tarja Meristö
Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos

Ulkoasu ja taitto: Promice Communication Oy

Kuva: Erik Norrgård

Kaavioiden formaatti
© Tarja Meristö

Julkaisija
Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos
Puh. 0205 7511
Faksi 0205 751 201
www.rktl.fi

Paino: Latvala-Reilat, Helsinki 2005

ISBN 951-776-499-5

Innovatiiviset yrittäjät luovat perustan kalatalouden tulevaisuudelle

Tulevaisuutta ei voi ennustaa, mutta siihen voi vaikuttaa omilla valinnoilla ja teoilla. Kalatalous on ollut viimeisen vuosikymmenen rajussa muutoksessa ja uudistuminen jatkunee kiivaana myös tulevaisuudessa. Kalalla on elintarvikkeena ja elämysten tuottajana paljon mahdollisuuksia. Keskeisessä roolissa ovat alan yrittäjät, jotka toimintansa jatkuvalla kehittämisellä hyödyntävät näitä mahdollisuuksia ja samalla rakentavat tietä alan tulevaisuuteen.

Kalatalouden tulevaisuudentekijät toimivat sillanrakentajina ja tulkkeina muutoksessa. Heidän avullaan koko ala pystyy paremmin ymmärtämään muutoksen ja sopeutumaan sen rytmiin. Suunnannäyttäjille tyypillistä on markkinoiden ja asiakkaiden kuunteleminen herkällä korvalla jonka ansioista he pystyvät uudistamaan tuotevalikoimaansa ja toimintatapojaan.

Käsillä oleva raportti hahmottaa kalatalouden mahdollisia kehityslinjoja 20 vuotta eteenpäin. Raportissa kuvataan myös tulevaisuuskuvien tarjoamia mahdollisuuksia ja asettamia vaatimuksia. Kalatalouden tulevaisuutta tarkastellaan erityisesti taloudellisesta näkökulmasta tulevaisuuden tutkimuksen menetelmien avulla. Työn erityispiirteenä on se, että työhön ovat osallistuneet tutkijoiden lisäksi taloudellisesta arvoketjusta kalatalouden keskeiset vaikuttajat ja alan hallinnon ja koulutuksen edustajat. Työn toteutus ei olisi ollut mahdollista ilman MMM:n rahoitusta.

Kalatalouden tulevaisuusfoorumi esittää neljä erilaista kehitysnäkymää, jotka ovat 1) Kasvuhakuinen kalatalous, 2) Matkailupainotteinen kalatalous, 3) Kansallinen kalatalous ja 4) Ympäristörajoitteinen kalatalous. Vaihtoehdot eivät ole toisensa poissulkevia, vaan todella toteutuva tulevaisuus voi sisältää elementtejä kaikista tulevaisuuskuvista toimijasta riippuen. Tällä hetkellä tehtävät päätökset vaikuttavat toteutuvaan tulevaisuuteen. Toivon, että tämä raportti löytää kalatalouden ammattilaiset ja auttaa heitä tekemään päätöksiä, joiden avulla kalatalouselinkeinot voivat menestyä myös tulevaisuudessa.

Juhani Kettunen

Tutkimusjohtaja

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos

Muiden elinkeinojen tavoin kalatalous joutuu sopeutumaan toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin, joista yhä suurempi osa tulee Suomen rajojen ulkopuolelta. Siksi onkin tärkeä pohtia jo hyvissä ajoin toimintavaihtoehtoja eri olosuhteissa, jotta muutoksiin osataan ajoissa varautua. Kalatalouden tulevaisuus -tutkimushankkeessa kartoitettiin Suomen kalatalouden tulevaisuutta seuraavan 20 vuoden ajanjaksolle. Tutkimuksessa näkökulma oli rajattu koskemaan kalatalouden elinkeinoja ja esimerkiksi kalastusharrastustoiminta on jätetty tutkimuksen ulkopuolelle. Tavoitteena oli tuottaa kalataloudelle pitkän aikavälin strategiavaihtoehtojen pohjaksi perusteltuja näkemyksiä, joita kukin toimija voi hyödyntää omassa strategiatyössään. Tarkastelussa keskityttiin erityisesti alan taloudelliseen tulevaisuuteen. Hanke toteutettiin 1.6.2004 – 31.5.2005. Tutkimusryhmä muodostui tutkijoista sekä alan toimijoista kootusta tulevaisuusfoorumista. Hankkeeseen saatiin rahoitusta maa- ja metsätalousministeriöstä.

Työn tuloksena tuotettiin neljä vaihtoehtoista tulevaisuudenkuvaa eli skenaariota sekä hahmotettiin kalatalouden visio, joka on seuraava: *"Kalatalous on menestyvä toimiala, jossa eri toimijat tekevät laadukasta yhteistyötä. Ala on ammattimaisesti johdettu ja alan toimijat osaavat hyödyntää luonnonresursseja kestäväällä tavalla. Alan arvostus on kasvanut ja sen tuotteilla ja palveluilla on kysyntää."* Neljä laadittua tulevaisuuskuvaavaa ovat seuraavat:

1) *Kasvuhakuinen kalatalous* -tulevaisuuskuvaossa alan kasvu on voimakasta. Merkittävä osuus kasvusta tapahtuu viennin kautta. Alan toimijat ovat entistä suurempia ja ne verkottuvat myös Suomen ulkopuolelle.

2) *Matkailupainotteinen kalatalous* -tulevaisuuskuvaossa kalastusmatkailun puitteet saadaan kuntoon yhteiskunnan toimenpitein. Elämyksiä kaipaavien kuluttajien myötä kalastusmatkailupalvelujen kysyntä kasvaa merkittävästi.

3) *Kansallinen kalatalous* -tulevaisuuskuvaossa suomalaiset kuluttajat arvostavat kotimaisuutta. Kansallinen elinkeinopoliittika tukee kotimaisen alkutuotannon kilpailukykyä. Malliilista kasvua tapahtuu sekä elintarvike- että elämyspuolella.

4) *Ympäristörajoitteinen kalatalous* -tulevaisuuskuva perustuu vahvaan säätelyyn, joka kohdistuu eniten alkutuotantoon. Haittaeläinten säätely tapahtuu ympäristöjärjestöjen ja luonnonsuojelijoiden ehdoilla.

Vaihtoehdot eivät sulje toisiaan pois, vaan todellinen kehitys saattaa sisältää elementtejä kaikista tulevaisuuskuvista.

Tulevaisuuden menestyksen turvaamiseksi kalataloutta on kehitettävä aktiivisesti mm. seuraavilla tavoilla:

Alan omat toimintamallit: Toimijoiden välistä yhteistyötä on lisättävä ja verkottumista tulee edistää. Alan näkemykset on saatava mukaan kalataloutta koskevien päätösten valmisteluun. Nuoria jatkajia tulee kannustaa tulemaan alalle.

Tukitoimet: Lupa- ja kiintiöpolitiikkaan pitää saada jatkuvuutta ja johdonmukaisuutta. Alueiden käyttöpolitiikalla ja vesistöjen kaavoituksella on turvattava alan toimintaedellytykset. Tutkimukseen ja kehitykseen on panostettava sekä huolehdittava alan koulutuksesta.

Asiakkaat ja markkinat: Kuluttajille tulee olla tarjolla kotimaisia korkean jalostusasteen tuotteita. Kalan jäljitettävyyden saatava kuntoon. Täytyy huolehtia nuoremman sukupolven kalankäyttötottumuksista. Kuluttajille kohdistettu tiedottaminen tulee hoitaa keskitetysti. Liiketoimintaosaamiseen on panostettava ja kansainvälisiä markkinointikanavia tulee etsiä aktiivisesti.

Sammandrag

I likhet med andra näringsgrenar måste också fiskeriet anpassa sig till de förändringar som sker på verksamhetsfältet. En allt större del av dessa förändringar har sitt ursprung utanför vårt lands gränser. Därför är det av vikt att tänka över olika verksamhetsalternativ för att i god tid vara förberedd och kunna svara på olika förändringar. I projektet Fiskeriets framtid kartläggs det finländska fiskeriets framtid över en 20 års period. Arbetet har begränsats till att endast omfatta olika fiskerinärningar och således har t ex fritidsfisket helt lämnats obehandlat. Vår målsättning har varit att kunna erbjuda väl underbyggda visioner av hur fiskeriet kan komma att utvecklas på lång sikt och att kunna erbjuda alternativa strategier som olika näringsidkare kan nyttja i sitt eget strategiarbete. Vi har särskilt fokuserat oss på fiskeriets ekonomiska framtid. Projektet verkställdes under tiden 1.6.2004 – 31.5.2005. Forskningsgruppen bestod av ett framtidsforum omfattande forskare, näringsidkare och andra aktörer på området.

Arbetet resulterade i fyra alternativa framtidsvisioner och vi skisserade upp en vision för fiskeriet enligt följande: *"Fiskeriet är en framgångsrik bransch där olika näringsidkares samarbete håller en hög standard. Branschen är professionellt ledd och näringsidkarna brukar naturresurserna på ett hållbart sätt. Ett allt större värde sätts på branschen och näringarnas produkter samt service har en ökande efterfrågan.* De fyra uppställda visionerna är följande:

- 1) *Det expansiva fiskeriet.* Visionen utgår ifrån att branschen expander kraftigt. Enheterna blir allt större och de förgrenas också utanför landets gränser.
- 2) *Det turisminriktade fiskeriet.* I visionen har samhället åtgärdat förutsättningarna för fisketurism. Efterfrågan på service inom fisketurismen växer avsevärt och kundkretsen består av konsumenter som söker upplevelser.

- 3) *Det nationella fiskeriet.* De inhemska konsumenterna sätter värde på inhemska produkter. Den nationella näringspolitiken stöder den inhemska råvaru- produktionens konkurrenskraft. En måttlig tillväxt sker inom livsmedels- och upplevelseproduktionen.

- 4) *Det miljöbegränsade fiskeriet.* Visionen är baserad på en antagen strikt reglering som främst är riktad mot råvaruproduktionen. Reglering av skadedjursstammarna sker på miljöorganisationernas och naturskyddets villkor.

Alternativen utesluter inte varandra. Den verkliga utvecklingen kan innehålla element ur alla fyra framtidsvisioner.

För att kunna trygga sin framgång över tiden bör fiskeriet aktivt utveckla bl a följande områden:

Branschens egna verksamhetsmodeller: Näringsidkarna bör öka sitt samarbete och aktivt stöda utvecklingen av kontaktnätverken inom branschen. Branschens synpunkter bör beaktas i beslutsfattningen rörande fiskerinärningen. Närigen behöver kontinuitet och unga näringsidkare bör spurras att starta i branschen.

Stödåtgärder: Tillstånds- och fångstkvotpolitiken bör få en klar logik och kontinuitet. Politiken rörande bruk och planering av vattenarealerna måste kunna trygga fiskets verksamhetsförutsättningar. Forskning och utveckling bör befrämjas och utbildningen inom branschen säkras.

Kunder och marknader: Utbudet på inhemska långt förädlade fiskprodukter bör tryggas. Råvarans ursprung måste kunna spåras. Den yngre generationens konsumtionsvanor angående fisk bör sörjas för. Konsumentinformationen angående fisk och fiskprodukter bör handhas centralt. Det krävs satsningar på kunnande inom affärsverksamheten och internationella marknadsföringskanaler måste sökas aktivt.

The Future of Finnish Fishing Industry

Like other industries, the fishing industry has to adapt to changes in its business environment that increasingly originate outside Finland's borders. In order to be prepared early enough for these changes, it is important to ponder well beforehand the options that will be available under different possible conditions. The research project "The Future of the Fishing Industry" developed possible scenarios for the Finnish fishing industry for the next 20 years.

The study concentrated on fishing trades and industries; for example, recreational fishing was not dealt with. The study's objective was to produce well-founded outlooks as a basis for long-term strategy alternatives for the industry's different actors and their strategy work. Special attention was paid to the industry's economic future. The project was carried out from 1 June 2004 to 31 May 2005. The research team consisted of researchers and of a future forum consisting of members of the industry.

The work resulted in four alternative scenarios and in the following vision of the fishing industry: "*Fishery is a thriving industry in which the different actors engage in high-quality collaboration. The industry is professionally led, and its actors know how to use natural resources in a sustainable way. The industry's esteem has increased and there is demand for its products and services.*" The four scenarios are as follows:

1) In the *growth-oriented fishery* scenario, the sector experiences strong growth, a large share of which is due to exports. The enterprises are larger than before, and they also network with others outside Finland.

2) In the *tourism-oriented fishery* scenario, the conditions for fishing tourism are improved by means of public measures. Due to consumers with a thirst for experience, the demand for fishing tourism services grows significantly.

3) In the *national fishery* scenario, Finnish consumers think highly of domestic products. National business politics support the competitiveness of domestic primary production. Moderate growth takes place in the grocery and tourism industries.

4) The *environmentally oriented* scenario foresees strong regulation primarily directly towards primary production. The control of harmful animals is carried out according to the wishes of environmental groups and conservationists.

The alternatives are not mutually exclusive; aspects of each scenario may become part of the actually observed development.

In order to ensure its future success, fishery has to be developed actively by means of measures that include the following:

The industry's own operational models: Collaboration and cooperation between the industry's companies has to be increased, and networking should be encouraged. The industry's views have to be included in the preparation of decisions affecting it. Young continuators should be encouraged to join the industry.

Supportive measures: Continuity and consistency have to become integral aspects of licence and quota policy. The industry's operation requirements have to be ensured by appropriate regional land use policy and water planning. Investments have to be made in research and development and the industry's training has to be taken care of.

Customers and markets: Consumers have to be offered highly refined domestic products. The traceability of fish products has to be organised. Favourable influence has to be exerted on young people's fish consumption behaviour. Information for consumers has to be centrally provided. Efforts have to be made to improve business know-how, and international marketing channels have to be actively searched for.

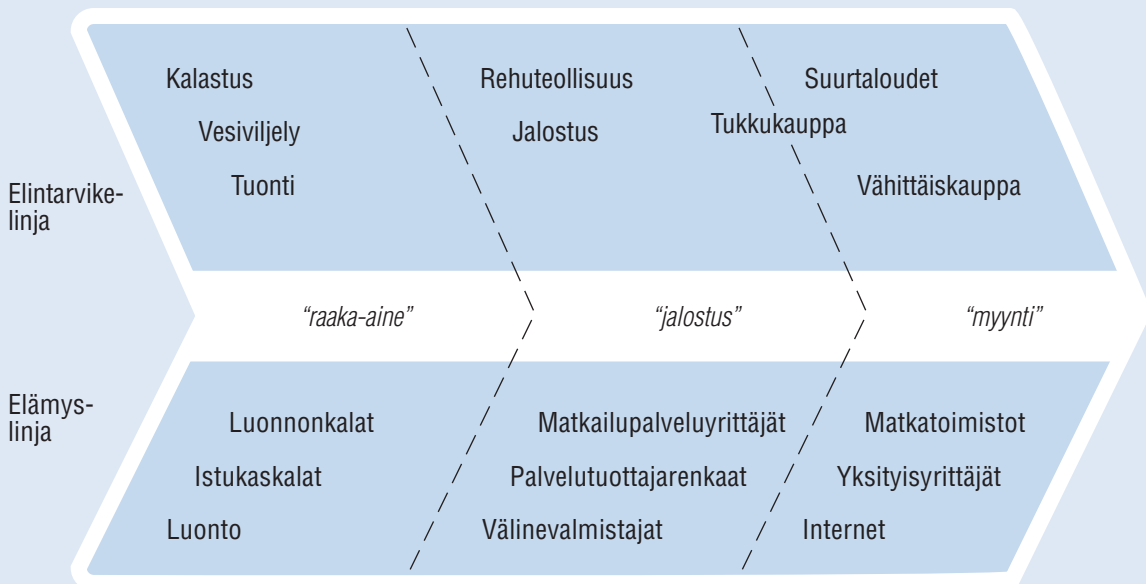
1. Johdanto

Tulevaisuutta ei voi ennustaa, mutta tulevaisuuteen voidaan kuitenkin vaikuttaa omilla valinnoilla ja teoilla. Tulevaisuuden tutkimus tuottaa kuvauksia mahdollisista tulevaisuuden kehityskuluista. Niiden toteutumiseen voidaan vaikuttaa nykyhetkellä tehtävillä päätöksillä. Tulevaisuuden tutkimuksen tehtävänä on varmistaa, että kaikki kuviteltavissa olevat vaihtoehdot otetaan huomioon, vaikka eri lähtökohtia ei pidettäisi kovin todennäköisinä tai haluttavina. Tulevaisuuden tutkimus tarkastelee asioita maapallon mittakaavassa, mutta

tekee johtopäätöksiä usein tarkastikin yksilöidyn toimijan näkökulmasta. Tarkastelun aikajänne ulottuu 20 vuoden päähän eli yli perinteisen strategisen suunnittelun. Näin tarkastelun pohjalta tehtävät päätökset ehtivät todella vaikuttaa tulevaisuuteen.

Tämän tutkimuksen aikajänne ulottuu 20 vuoden päähän ja tarkastelu on kohdistettu Suomen kalatalouden niihin osiin, joilla on elinkeinotaloudellista merkitystä.

Kalatalouden muodostama arvoketju alkutuotannosta loppukäyttäjään.

Kalatalous koostuu useista eri toimijoista, joiden näkemykset saattavat poiketa toisistaan.

Näkemyserot tulevaisuustyössä voivat johtua useasta eri syystä:

- *Aikajänne.* Asioita voidaan tarkastella lyhyellä, keskipitkällä tai pitkällä aikavälillä.
- *Lähtökohdat.* Näkökulma voi olla markkina-, yhteiskunta- tai teknologiavetoinen.
- *Muutostekijät.* Näkökulma voi olla yhden alan tai monen alan yhdistelmä PESTE-tekijöittäin.
- *Toimintaympäristö.* Rajaus voi olla kotimainen, kansainvälinen tai globaali.
- *Toimintamallit.* Eri tahot voivat toimia yksin, tehdä yhteistyötä tai kilpailla keskenään.
- *Arvoketju.* Näkökulma voi olla alkutuotannossa, jalostuksessa, jakelussa tai kuluttajissa.

Lopputuloksena esitellään neljä erilaista vaihtoehtoa, jotka haahmottavat kalataloutta kokonaisuutena vuoteen 2025. Tulevaisuuskuvat poikkeavat toisistaan paitsi lähtökohdiltaan

myös taloudellisilta kasvumahdollisuuksiltaan. Vaihtoehdot eivät ole toisensa poissulkevia, vaan todella toteutuva tulevaisuus voi sisältää elementtejä kaikista tulevaisuuskuvista.

2. Kalatalouden tulevaisuuskuvat

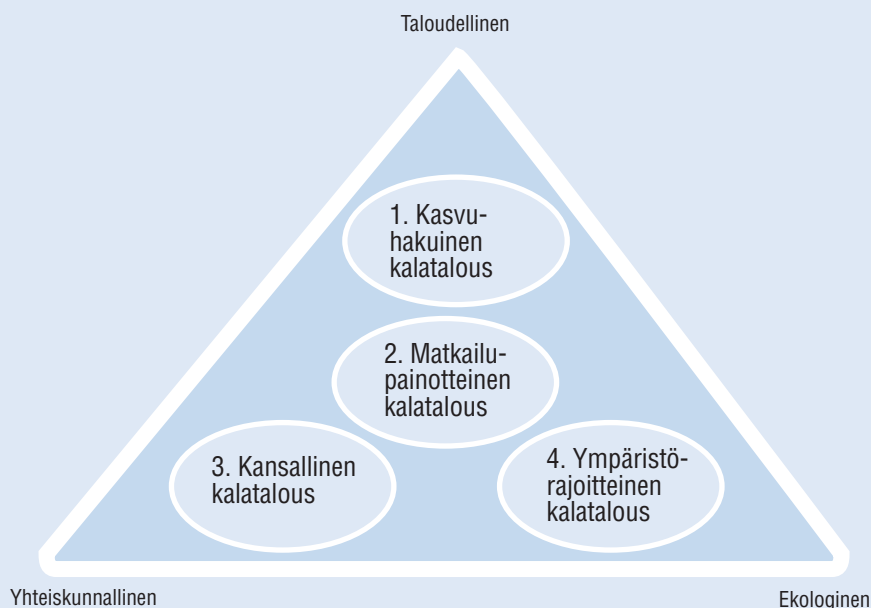
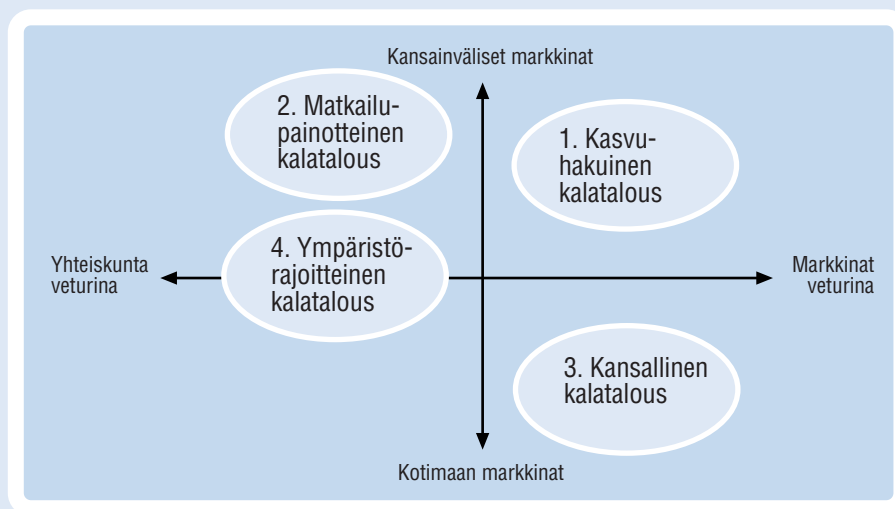
Kalatalouden tulevaisuusfoorumin istuntojen pohjalta on laadittu neljä erilaista tulevaisuuskuva:

- 1) Kasvuhakuinen kalatalous
- 2) Matkailupainotteinen kalatalous
- 3) Kansallinen kalatalous
- 4) Ympäristörajoitteinen kalatalous

Tulevaisuuskuvista kasvuhakuinen ja kansallinen tulevaisuuskuva ovat markkinalähtöisiä. Matkailupainotteinen ja ympäristörajoitteinen tulevaisuuskuva vaativat yhteiskunnan toimenpiteitä käynnistyäkseen. Merkittävä osa kasvuhakuisen

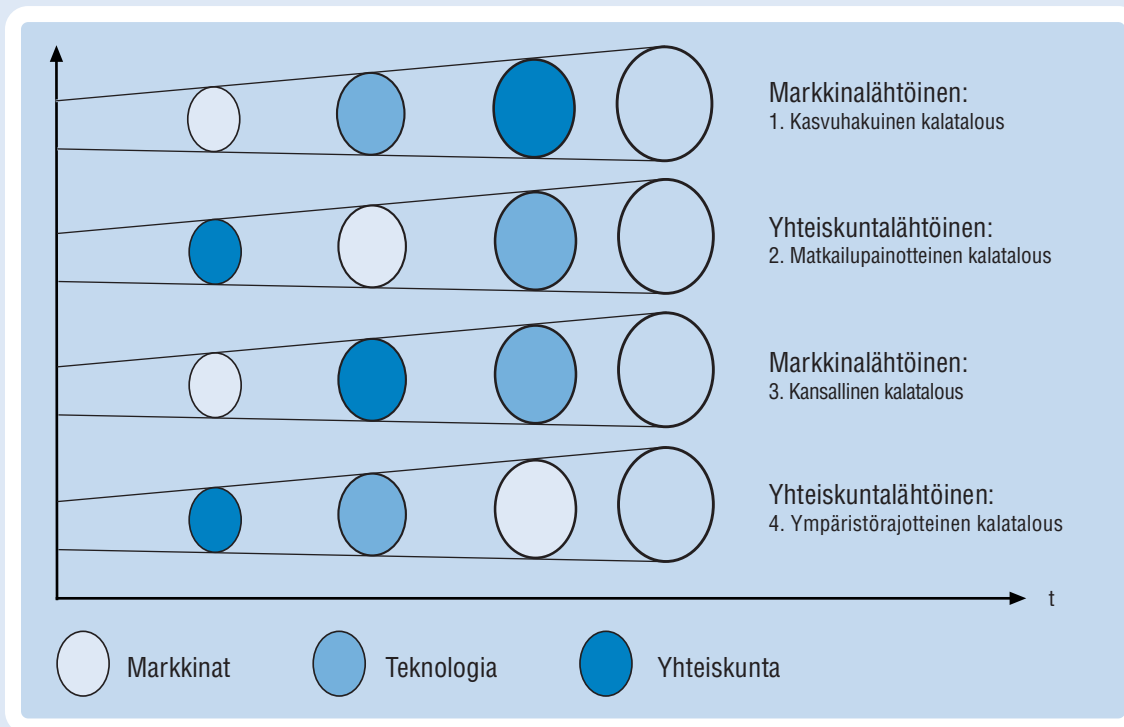
ja matkailupainotteisen tulevaisuuskuvan markkinapotentiaalista painottuu kansainvälisiin markkinoihin. Kansallinen kalatalous nojaa kotimaisiin markkinoihin.

Tulevaisuuskuvien sijoittumista suhteessa toisiinsa voidaan pohtia myös kestävän kehityksen näkökulmasta. Kestävä kehitys voi olla taloudellista, yhteiskunnallista tai ekologista. Tulevaisuuskuvista kasvuhakuinen sijoittuu lähimmäksi taloudellista näkökulmaa, kansallinen yhteiskunnallista ja ympäristörajoitteinen ekologista näkökulmaa. Matkailupainotteinen tulevaisuuskuva sijoittuu näiden vaihtoehtojen välimaastoon.

Tulevaisuuskuvien ryhmittelyä niiden lähtökohtien perusteella (yllä) sekä kestävän kehityksen näkökulmasta (alla).

Tulevaisuuskuvien erilaiset lähtökohdat.

Kasvuhakuisen tulevaisuuskuvan toteutuminen vaatii markkinalähtöisen suodattimen läpäisyä ensimmäisenä. Tulevaisuuskuvan pohjana on kuluttajien kasvava kysyntä kalaan ja kalatuotteisiin. Teknologialla on tässä tulevaisuuskuvassa myös suuri rooli, sillä suureen kysyntään vastaaminen vaatii uusia teknologisia ratkaisuja esimerkiksi kalankasvatuksen kohdalla. Yhteiskunnallisilla ratkaisulla on pienin painoarvo, sillä tulevaisuuskuva toteutuu paljolti markkinoiden ehdoilla.

Matkailupainotteinen tulevaisuuskuva on yhteiskuntalähtöinen, koska se vaatii toteutuakseen suurta yhteiskunnallista panosta kansallisen matkailustrategian muodossa. Toiseksi tulevaisuuskuva läpäisee markkinasuodattimen, sillä ilman kuluttajien kysyntää tulevaisuuskuva ei ole mahdollinen. Teknologisetkin ratkaisut vaikuttavat tulevaisuuskuvan kulkuun, mutta niillä on pienempi painoarvo kuin yhteiskunnallisilla ja markkinapainotteisilla seikoilla.

Kansallisen tulevaisuuskuvan lähtökohtana toimii suomalaisten kuluttajien vahva kysyntä kotimaisiin laadukkaisiin ja terveellisiin kalatuotteisiin. Myös matkailukalastuksen puolella kotimaisuutta arvostetaan. Kotimaisella elinkeinopolitiikalla

on myös suuri rooli kalatalouden edistäjänä. Tässäkin tulevaisuuskuvassa teknologisuodatin tulee viimeisenä. Uutta teknologiaa otetaan käyttöön, mutta sillä ei ole tämän tulevaisuuskuvan kannalta ratkaisevaa roolia.

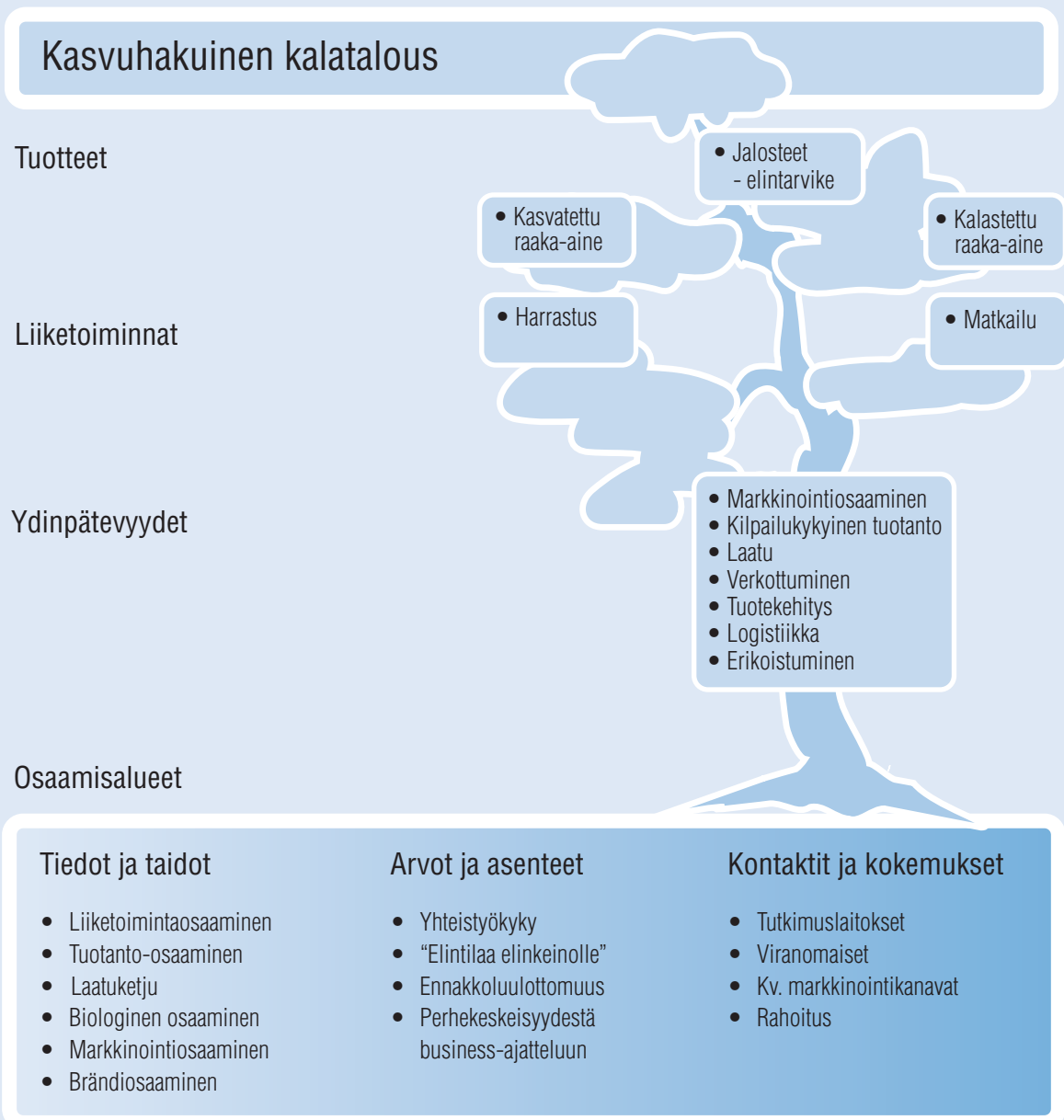
Ympäristörajoitteisen tulevaisuuskuvan lähtökohtana on yhteiskunnan asettamat rajoitukset. Ne koskevat ennen kaikkea elintarvikeketjun alkutuottajia, mutta myös kalastusmatkailua. Teknologiasuodatin tulee toisena, sillä teknologisilla ratkaisulla saattaa olla merkitystä esimerkiksi ympäristöpäästöihin. Markkinasuodattimen tulevaisuuskuva läpäisee viimeisenä, sillä markkinoiden rooli jää pieneksi yhteiskunnan säädellessä kalatalouden reunaehtoja.

Seuraavilla sivuilla kunkin tulevaisuuskuvan sisältö kuvataan tarkemmin. Lisäksi tarkastellaan niiden vahvuuksia, heikkouksia, mahdollisuuksia ja uhkia. Kunkin tulevaisuuskuvan osaamisen kehitystarpeet kuvataan ydinpätevyyspuun avulla. Puun oksat muodostavat alan liiketoiminta-alueet, puun runko alan ydinpätevydet ja puun juuret määrittelevät tarvittavat osaamisalueet.

2.1 Kasvuhakuinen kalatalous

Kalan käyttö kasvaa keskimäärin 3–4 % vuodessa, jolloin liikevaihto kaksinkertaistuu tarkastelukauden loppuun mennessä. Liikevaihdon kasvusta huomattava osa tulee kalan hinnan noususta. Merkittävä osuus kasvusta tapahtuu viennin kautta. Kuluttajat pitävät kalaa terveellisenä elintarvikkeena ja markkinoilla on suuri kysyntä kalaa kohtaan. Kalatuotteet ovat pitkälle jalostettuja ja tuotevalikoima on laaja. Kalan suuri kysyntä mahdollistaa alan toimijoiden suuret investoinnit. Alan toimijat ovat entistä suurempia ja yhteistyöverkot ulottuvat Suomen ulkopuolelle. Toiminnan laatu- ja ympäristöstandardit saadaan yhtenäistettyä ja ne saadaan toimimaan.

Yhteiskunnan normitus muuttuu siihen suuntaan, että se sallii uusien menetelmien käyttöönoton. Teknologiset ratkaisut auttavat osaltaan vastaamaan kalan suureen kysyntään ja ne koskevat pääosin kalankasvatusta. Geeniteknikalla kaloille voidaan jalostaa haluttuja ominaisuuksia ja tuotantoa pystytään tehostamaan. Kasvatusteknologia kehittyy hyväksyttäväksi. Viljelyn piiriin tulee uusia lajeja, ja myös ravun viljely lisääntyy. Silakkaa käytetään edelleen runsaasti ihmisravintona. Tehostuneen tuotannon ja parantuneen markkinointiosaamisen myötä kalaa ja kalatuotteita viedään huomattavia määriä ulkomaille sekä elintarvikkeeksi että teolliseen käyttöön. Suurten volyymien myötä syntyy myös kansainvälisiä ja kilpailukykyisiä brändejä.

Kasvuhakuinen kalatalous -tulevaisuuskuvan toteutumisen haasteita (sijoittelu aika-akselille on esimerkinomainen).

Vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet ja uhkat

Kasvuhakuisen tulevaisuuskuvan vahvuutena voidaan nähdä koko toimialan ammattimaistuminen. Tuotannon ennustettavuus paranee ja suuret toimijat pystyvät vastaamaan paremmin kysynnän vaihteluihin. Toimiala pystyy tyydyttämään sekä volyyymi- että erikoistuotteiden kysynnän. Yritysten pääomarakenne, investointikyky ja kilpailukyky vahvistuvat. Tuotteiden laatu ja jalostustaso nousevat.

Tulevaisuuskuvan heikkouksia ovat hintakilpailun koveneminen sekä riippuvuus maailman markkinoista, mikä aiheuttaa kannattavuusheilahteluja. Yrittäjiltä vaaditaan suuria investointeja ja taloudelliset riskit kasvavat. Suurten toimijoiden hallitessa pienemmät jäävät jalkoihin. Heikkoutena voidaan nähdä myös Suomen syrjäinen sijainti logistisessa mielessä.

Tulevaisuuskuvan mahdollisuuksia ovat mm. vientipotentiaalın kasvaminen sekä edellytysten syntyminen uusien viljelylajien osalta. Muutamista alan firmoista saattaa syntyä kansainvälisestikin menestyviä alan yrityksiä. Kulurakenteen keveneminen ja automaation tuoma tehokkuus parantavat kannattavuutta. Toimijoiden yhteistyö saattaa myös syventyä.

Tulevaisuuskuvan uhkatekijöitä ovat riskit ylikapasiteetista ja kannattavuuden romahtaminen kiristyvässä kansainvälisessä kilpailussa. Uhkana voidaan nähdä myös suomalaisten viranomaisten muita EU-maita tiukempi ohjeistuksen tulkinta sekä hidas reagointi asioihin. Lupa ja kaavoitusasioiden ongelmat saattavat lisäksi hankaloittaa elinkeinoa.

2.2 Matkailupainotteinen kalatalous

Kalastusmatkailulle saadaan luotua kansallinen matkailustrategia, johon liittyvät kehityksen vetureina toimivat esimerkiksi alueet sekä toimiva markkinointikonsepti. Kalastusmatkailun liikevaihto nelinkertaistuu vuoteen 2025 mennessä eli se kasvaa keskimäärin 7 % vuodessa. Ihmiset haluavat lomallaan aktiviteetteja ja elämyksiä. Tähän kuluttajien vaatimukseen kalastusmatkailu pystyy hyvin vastaamaan. Ikääntyneiden ihmisten määrä lisääntyy ja heillä on varaa maksaa korkealaatuisista matkailupalveluista.

Kalastajat ryhtyvät entistä enemmän tarjoamaan matkailupalveluja kalastustoiminnan rinnalla, mikä monipuolistaa heidän tulorakennettaan. Matkailu ja kalastus tukevat toisiaan, ja elintarvikepuolella kulutus kasvaa maltillisesti. Kansallisella alue- ja maaseutupolitiikalla saadaan lisättyä alan toimijoiden yhteistyötä ja vältetään konflikteja. Yhteiskunta tukee kalastusmatkailuun liittyviä investointeja sekä purkaa kalastusmatkailun tiellä olevia esteitä mm. toimivan lupa- ja kaavoituspolitiikan avulla. Informaatiotekniikan avulla matkailukohteiden markkinointi- ja matkavaraukset käyvät entistä helpommin.

Matkailupainotteinen kalatalous

Tuotteet

- Kalastusmatkailupalvelut

Liiketoiminnot

- Elämys- ja ohjelmapalvelut

- Ateriapalvelut
- Kalajalosteet

- Kuljetuspalvelut

- Majoituspalvelut

Ydinpätevyudet

- Tarinan kerronta
- Paikallistuntemus/ympäristö
- Kalastamisen ammattitaito
- Ruuan ja jalosteiden valmistus
- Liiketoimintaosaaminen

Osaamisalueet

Tiedot ja taidot

- Veneilyturvallisuus
- Perinneruuat "soppamies"
- Verkostomarkkinointi
- "kauppamies"
- "seuramies"
- "kalamies"
- "yleismies"

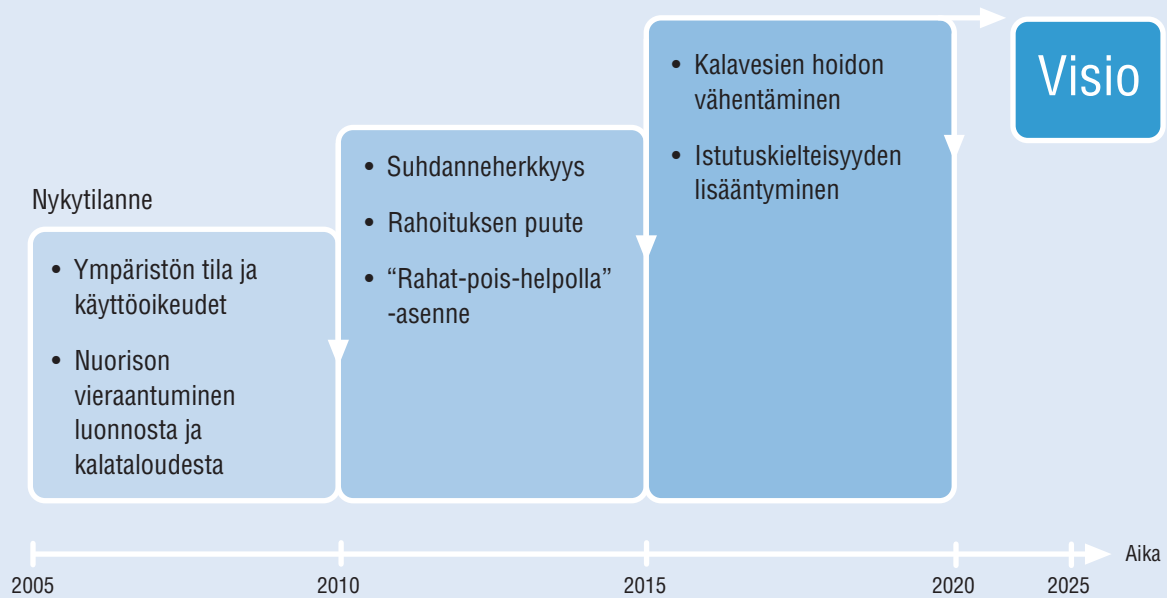
Arvot ja asenteet

- Kulttuuri ja perinteet
- Yhteistyökyky
- Yrittäjyys
- Ennakkoluulottomuus

Kontaktit ja kokemukset

- Media
- Muut yrittäjät
- Asiakkaat
- Markkinat
- Viranomaiset
- Lähiyhteisö

Matkailupainotteinen kalatalous -tulevaisuuskuvan toteutumisen haasteita (sijoittelu aika-akselille on esimerkinomainen).

Vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet ja uhkat

Matkailupainotteisen tulevaisuuskuvan vahvuuksia ovat ihmisten lisääntyvä vapaa-aika sekä ostovoiman kasvaminen. Luonto tuottaa ihmisille heidän kaipaamiaan elämyksiä. Matkailukalastus ei uhkaa kalakantoja yhtä paljon kuin ammattikalastus.

Tulevaisuuskuvan heikkouksia ovat mm. toiminnan kausiluonteisuus sekä jakeluteiden, keskitetyn markkinoinnin ja yhteistyön puute. Kalastajia ei välttämättä riitä tai heillä ei ole kiinnostusta siirtyä matkailukalastuksen pariin. Heikkouksina voidaan nähdä myös huonot lohikannat, talvikalastuksen huono imago sekä riippuvuus istutuksista ja kalavesien hoidosta.

Tulevaisuuskuvan mahdollisuuksia ovat mm. ulkomaisen asiakaskunnan kasvaminen sekä yhteistyön lisääntyminen alan toimijoiden kesken. Mahdollisuutena on myös sesongin laajentaminen.

Tulevaisuuskuvan uhkatekijöitä ovat ihmisten vieraantuminen luonnosta kaupungistumisen myötä, harrastustrendien muuttuminen sekä ristiriidat kalastuslupa-asioissa ja vesialueiden omistuksessa. Myös ympäristön tilan heikkeneminen voi nousta uhkaksi.

2.3 Kansallinen kalatalous

Kalan elintarvikekäyttö lisääntyy noin kolmasosalla 20 vuoden aikana eli se kasvaa keskimäärin noin prosentin vuodessa. Kasvu kohdistuu sekä kasvatettuun että villiin kalaan. Matkailukalastuksen vuosikasvu on parin prosentin luokkaa, jolloin se kasvaa noin puoliostakertaiseksi tarkastelukauden loppuun mennessä. Kuluttajien positiivinen asenne kotimaista kalaa kohtaan nostaa sen kysyntää. Kotimaisen kalan laatutaso nousee, ja lopputuotteen laatujärjestelmä saadaan toimimaan. Kalan jalostusaste nousee, jolloin se pystyy vastaamaan paremmin kuluttajien tarpeisiin. Kotimaisesta kalasta kehitetään suurkeittiöihin sopivia tuotteita.

Tuotantoketjussa tapahtuu uudelleenjärjestäytymistä eli tulee suurempia toimijoita. Alue- ja maaseutupolitiikka on ennen kaikkea elinkeinopolitiikkaa, ja se tukee kotimaisen alkutuotannon kilpailukykyä. Politiikka tukee myös paikallisten palvelukeskusten luomista ja elinkeinojen monipuolistamista. Kalankasvatus lisääntyy, ja siinä otetaan käyttöön modernia tekniikkaa. Kalastuksen puolella haittaeläinten kannat hallitaan, ja niiden kanssa opitaan elämään. Silakan kalastus jatkuu, ja silakkaa käytetään edelleen elintarvikkeena. Kalastusmatkailun strategia saadaan luotua, ja sen painopiste on nykyisillä alueilla. Ammattikalastuksen ja kalankasvatuksen kehittämistä tuetaan, ja alkutuottajien yhteistyötä vahvistetaan. Matkailupuoli vaatii investointeja, ja ne ovat selvästi kohdennettuja. Kalaketjuun liittyvät investoinnit ovat maltillisia.

Kansallinen kalatalous

Tuotteet

- Kalanjalostus

Liiketoiminnot

- Matkailu-business

- Kysyntää vastaavat tuotteet marketeissa ja suurkeittiöissä

- Kuljetus
- Majoitus
- Ravitsemus

- Raaka-aineen saatavuus ja laatu kunnossa kalastuksessa ja kalankasvatuksessa

Ydinpätevyudet

- Innovatiivisuus
- Markkinointi
- Toiminnan laatu koko ketjussa
- Verkottumis-/erikoistumistaidot

Osaamisalueet

Tiedot ja taidot

- Liiketoimintaosaaminen
- Prosessiosaaminen
- Markkinointi
- Kalankasvatusteknologia
- Kalastusteknologia
- Säädöshallinta

Arvot ja asenteet

- Laatuajattelu
- Asiakslähtöisyys
- Yrittäjyys

Kontaktit ja kokemukset

- Viestinnän hallinta
- Asiakassuhteet
- Messuosaaminen
- Verkottuminen
- Poliitiikan vaikutuskanavat

Kansallinen kalatalous -tulevaisuuskuvan toteutumisen haasteita (sijoittelu aika-akselille on esimerkinomainen).

Vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet ja uhkat

Kansallisen tulevaisuuskuvan vahvuuksia ovat kotimaisen kalan kysynnän kasvu, kotimaisten tuotteiden laatu ja terveellisyys sekä kotimaisen alkutuotannon säilyminen. Vahvuutena on myös vakaa ja hallittu kasvu.

Tulevaisuuskuvan heikkouksia ovat kasvun rajat kotimaassa ja kotimaisen luonnonkalan riittämättömyys. Heikkoutena voidaan nähdä myös se, että elinkeinon maltillinen kasvu ja keskittyminen tarjoavat toimeentulon yhä pienemmälle joukolle.

Tulevaisuuskuvan mahdollisuuksia ovat kysynnän lisääntyminen uusien tuotteiden myötä, tuottavuuden paraneminen tekniikan kehittyessä sekä yhteistyön tiivistyminen alan toimijoiden välillä. Vahvempi vertikaalinen integraatio luo lisäarvoa koko ketjulle.

Tulevaisuuskuvan uhkatekijöitä ovat ympäristöpolitiikan ja elinkeinopolitiikan ristiriidat, politiikan koordinoimattomuus, ympäristöongelmat, kalakantojen rajallisuus, kalansyöntirajoitukset. Uhkana on myös, että suomalaisten kuluttajien arvostus kotimaisia tuotteita kohtaan ei kehity.

2.4 Ympäristörajoitteinen kalatalous

Kalatalouden asema ja rakenne säilyvät lähellä nykyistä. Kalankasvatus ei laajene nykyisestä, pikemminkin supistuu. Uusia lajeja otetaan käyttöön hyvin rajoitetusti. Ympäristöpoliittisten linjausten myötä kotimaiset alkutuottajat joutuvat sopeutumaan lisääntyviin rajoitteisiin. Vesiviljelylaitoksien luvissa ei ole jatkuvuutta, ja viljelykiintiöt ovat pieniä kansainvälisesti verrattuna. Kalastuksessa EU:n asettamat saalisikiintiöt pienenevät ja uusia rajoituksia otetaan käyttöön (esim. kalastuskieltoalueet). Rajoitukset vähentävät toimijoiden investointihalukkuutta.

Geenitekologiaa ei oteta kalataloudessa käyttöön, mutta muutoin uutta tekniikkaa otetaan jonkin verran käyttöön lähinnä vesiviljelylaitosten osalta. Kalastus keskittyy harvoihin yksiköihin. Osa päätoimisista kalastajista siirtyy osa-aikaisiksi tai ryhtyy luontomatkailuyrittäjiksi. Haittaeläinten säätely tapahtuu ympäristöjärjestöjen ja luonnonsuojelijoiden ehdoilla. Kalastusmatkailun puolella vesistöjen matkailukäyttö ei kohene toimijoiden intressiristiriidoista johtuen.

Ympäristörajoitteinen kalatalous

Tuotteet

- Integroitu tuotantoketju

Liiketoiminnot

- Jalostus

- Lähiruoka
- Korkean jalostusasteen tuotteet

- Kalastus
- Vesiviljely

- Uudet tuotteet

Ydinpätevydet

- Yritysjohdaminen
- Ympäristöosaaminen
- Dokumentointi
- Uusiutumiskyky

Osaamisalueet

Tiedot ja taidot

- Viestinnän hallinta
- Laadun hallinta
- Sopimustoiminta
- Jatkuva kouluttautuminen

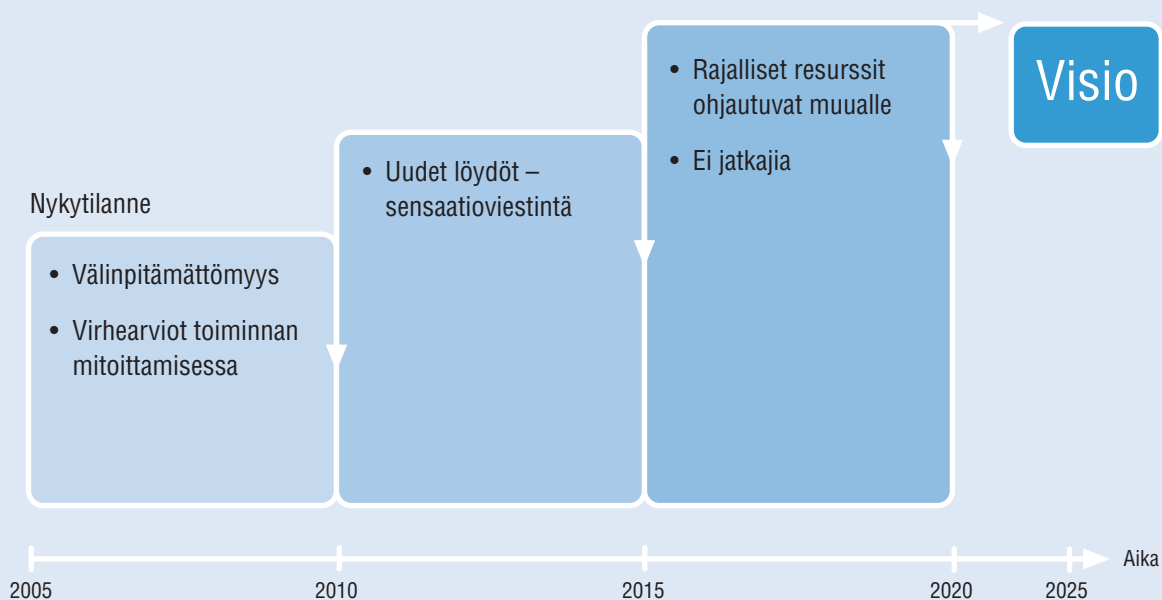
Arvot ja asenteet

- Avoimuus
- Vastuullisuus
- Yrittäjyys

Kontaktit ja kokemukset

- Tiivis yhteistyö viranomaisiin (esim. kiintiöt ja luvat)
- Ympäristöalan toimijat

Ympäristörajoitteinen kalatalous -tulevaisuuskuvan toteutumisen haasteita (sijoittelu aika-akselille on esimerkinomainen).

Vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet ja uhkat

Ympäristörajoitteisen tulevaisuuskuvan vahvuuksia ovat laatujärjestelmän rakentaminen ja todentaminen uskottavasti sekä tuotantoketjun jäljitettävyyden ja valvonnan paraneminen. Vahvuutena on myös se, että riskit ylikapasiteetin ja kuormituksen kasvun osalta eliminoituvat.

Tulevaisuuskuvan heikkouksia ovat investointihalukkuuden väheneminen, toimintojen monipuolistamisen vaikeutuminen, tuontiriippuvuus sekä epävarmuus alan jatkajista. Heikkoutena voidaan nähdä myös se, että alan yleiset toimintaedellytykset ratkeavat osittain poliittisten sekä mielipidetekijöiden perusteella.

Tulevaisuuskuvan mahdollisuuksia ovat yleisen hyväksynnän syntyminen käytettäessä ympäristöystävällistä tekniikkaa. Erikoistuotteille saattaa syntyä kysyntää aina vientiä myöten. Luontomatkailulle avautuu uusia mahdollisuuksia.

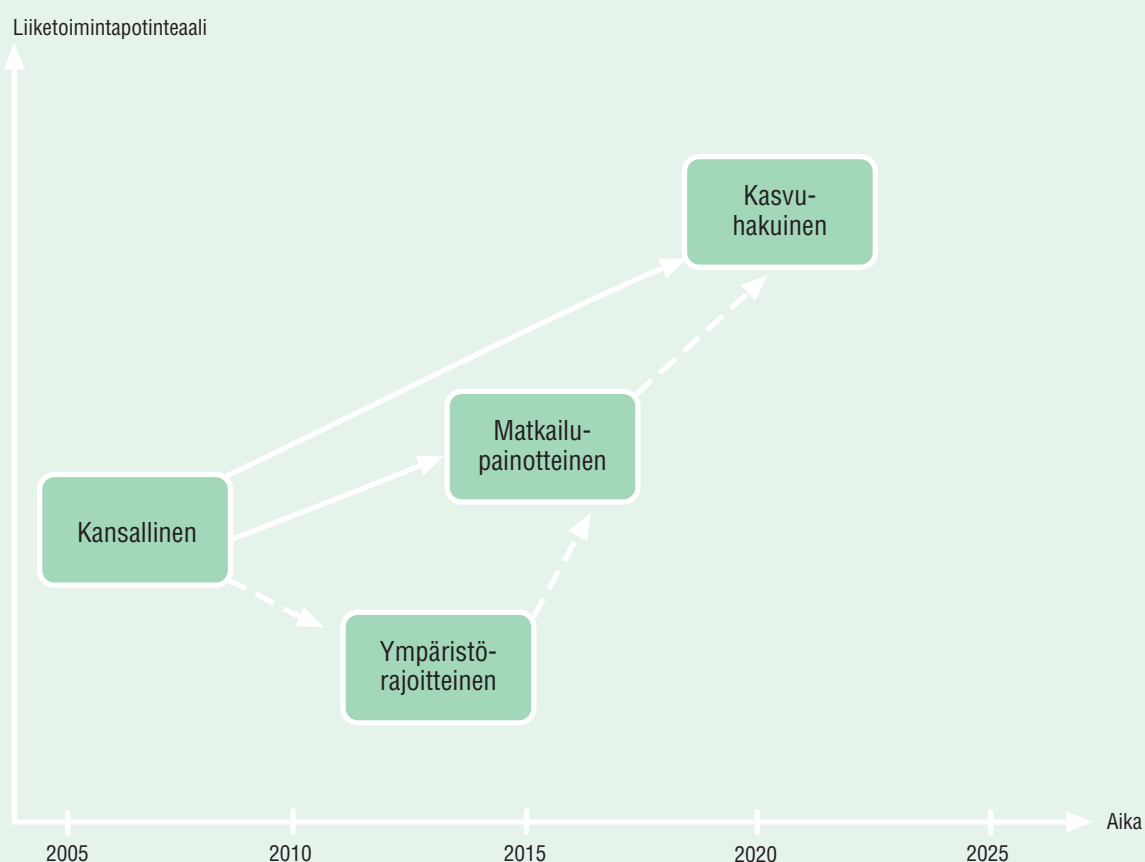
Tulevaisuuskuvan uhkatekijöitä ovat elinkeinon aseman marginalisoituminen entisestään, kalastuksen ja vesiviljelyn näivettyminen, kotimaisen kalan osuuden väheneminen, kalastajien välisten ristiriitojen korostuminen sekä tuotannon hidas kehittäminen.

3. Tulevaisuuskuvat aika-akselilla

Vaikka tulevaisuuskuvat tarkastelevat samaa ajanjaksoa, niiden toteutuminen ja kehitysvauhti voivat olla erilaisia. Alla oleva kuva esittää tulevaisuuskuvien ajallista sijoittumista toisiinsa nähden sekä niiden sisältämää liiketoimintapotentiaalia. Kuvion vaaka-akseli kuvaa aikaa ja pystyakseli liiketoimintapotentiaalia.

Ajallisesti lähimpänä nykyisyyttä ovat kansallinen sekä ympäristörajoitteinen tulevaisuuskuva. Ympäristörajoitteinen

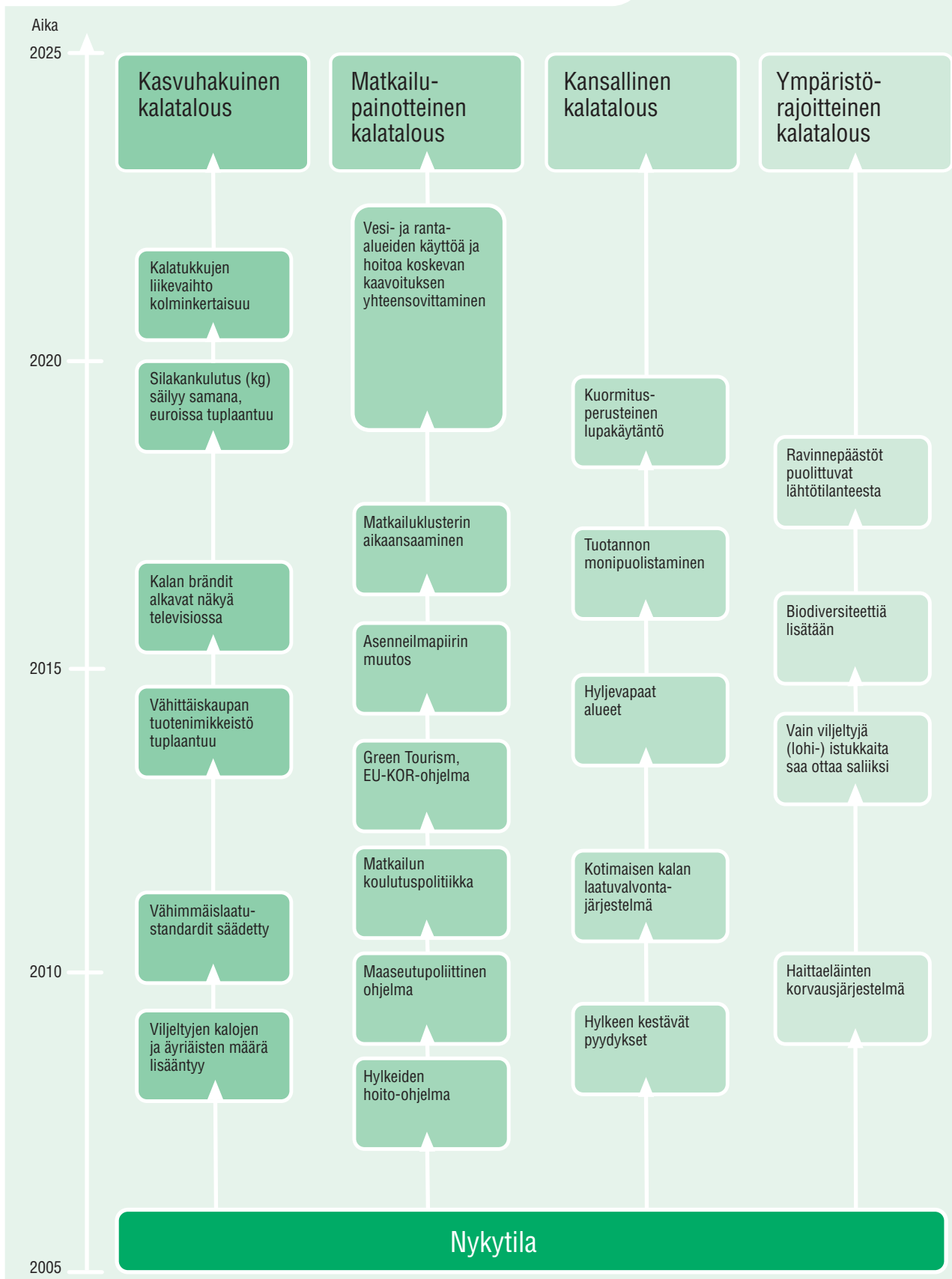
tulevaisuuskuva on liiketoimintapotentiaailtaan kaikkein pienin, koska siinä rajoitetaan alan toimijoiden mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoa. Suurin liiketoimintapotentiaali on kasvuhakuisella tulevaisuuskuvalle. Sen toteutuminen vaatii myös pisimmän ajan. Matkailupainotteinen tulevaisuuskuva voi toteutua yhtäaikaisesti kasvuhakuisen tulevaisuuskuvan kanssa tai sitä ennen, sillä vaihtoehdot eivät ole toisiaan poissulkevia.

Vaihtoehtoiset tulevaisuuskuvat eivät sulje toisiaan pois, eikä niitä kaikkia voi toteuttaa yhtä nopeasti.

Tulevaisuuskuva-apolut voidaan sitoa todelliseen maailmaan ja aika-akseliin ns. reimarien avulla. Reimarit ovat tietyille tulevaisuuskuvalle ominaisia tapahtumia, joiden avulla

voidaan konkreettisesti seurata kyseisen tulevaisuuskuvan toteutumista.

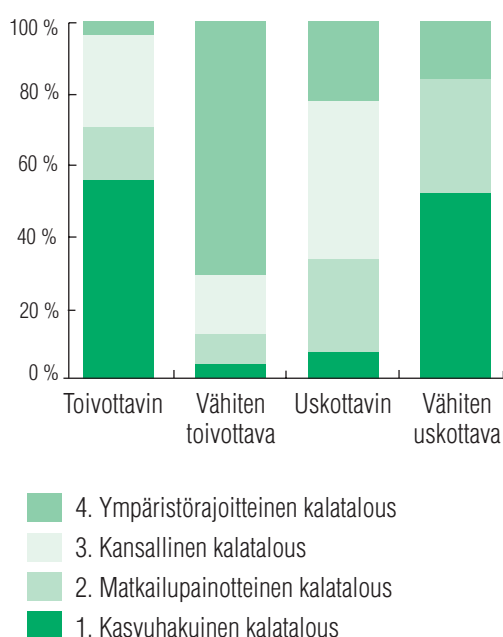
Tulevaisuuskuvioiden kehityspolut ja tarvittavat avaintapahtumat (reimarit).

4. Tulevaisuuskuvien arviointi ja suositukset

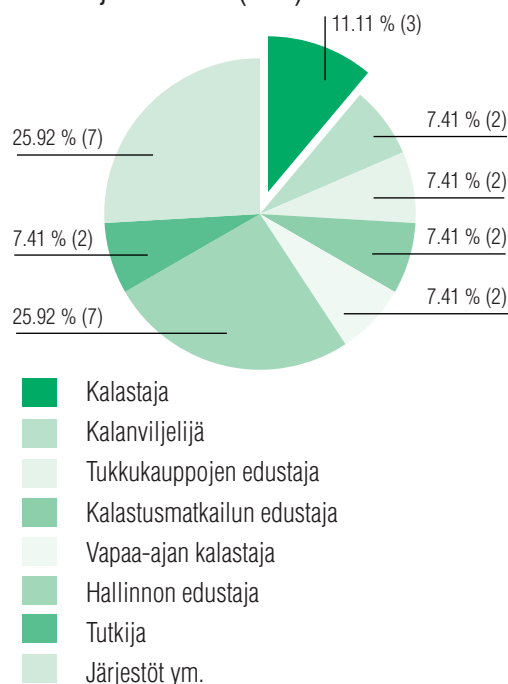
Kalatalouden tulevaisuus -seminaariin Ala-Lemun kokouskartanoon kutsuttiin varsinaisten foorumin jäsenten lisäksi laajempi joukko alan toimijoita. Kutsuttuja henkilöitä pyydettiin kutsun yhteydessä vastaamaan verkkokyselyyn kalatalouden eri tulevaisuuskuvien uskottavuudesta ja toivottavuudesta. Toivottavimpana vaihtoehtona pidettiin kasvuhakuista kalataloutta, toisaalta sen toteutumiseen uskottiin kaikkein vähiten.

Toiseksi toivottavimpana pidettiin kansallisen kalatalouden tulevaisuuskuvaa. Sitä pidettiin myös kaikkein uskottavimpana. Kaikkein epätoivottavimpana pidettiin ympäristörajoitteista tulevaisuuskuvaa. Tuloksia tarkastellessa pitää huomioida, että vastaajia oli lukumääräisesti varsin vähän (27), jotta laajempia tulkintoja voisi tehdä. Vastaajien tausta on esitetty oheisessa kuviossa.

Tulevaisuuskuvien arviointi

Vastaajien tausta (Ikm)

Suositukset koko toimialalle

Tulevaisuuden menestyksen turvaamiseksi kalataloutta on kehitettävä tulevaisuuskuvasta riippumatta seuraavasti:

Alan omat toimintamallit: Toimijoiden välistä yhteistyötä on lisättävä ja verkottumista tulee edistää. Alan näkemykset on saatava mukaan kalataloutta koskevien päätösten valmisteluun. Nuoria jatkajia tulee kannustaa tulemaan alalle.

Tukitoimet: Lupa- ja kiintiöpolitiikkaan pitää saada jatkuvuutta ja johdonmukaisuutta. Alueiden käyttöpolitiikalla ja vesistöjen kaavoituksella on turvattava alan toimintaedellytykset. Tutki-

mukseen ja kehitykseen on panostettava sekä huolehdittava alan koulutuksesta.

Asiakkaat ja markkinat: Kuluttajille tulee olla tarjolla korkean jalostusasteen tuotteita. Kalan jäljitettävyyden on saatava kuntoon. Täytyy huolehtia nuoremman sukupolven kalankäyttötottumuksista. Kuluttajille kohdistettu tiedottaminen tulee hoitaa keskitetysti. Liiketoimintaosaamiseen on panostettava ja kansainvälisiä markkinointikanavia tulee etsiä aktiivisesti.

Tulevaisuuskuvakohtaiset suositukset

Tulevaisuuskuvat sisältävät kukin omia erityismahdollisuuksiaan. Seuraavassa esitetään kehittämissajatuksia, joiden toteuttaminen mainituissa vaihtoehdoissa on välttämätöntä. Muissakaan vaihtoehdoissa toimenpiteistä ei ole haittaa.

1. Kasvuhakuinen tulevaisuuskuva:

Yhteistyöverkkoja tulee rakentaa sekä kehittää uusia toimintatapoja ja -muotoja. Edunvalvontaa on tehostettava niin viranomaisten, poliitikkojen kuin mediankin avulla. Laatu- ja kestävyyskriteerit tulee kattaa koko toimintaketju alkutuotannosta aina jalostukseen ja kauppaan saakka.

2. Matkailupainotteinen tulevaisuuskuva:

Verkosto-osaamista tulee kehittää sekä panostaa markkinointiosaamiseen. Lisäksi tulee luoda yritys- ja aluekohtaisia brändejä sekä laajentaa tarjontaa enemmän ympärivuotiseksi.

3. Kansallinen tulevaisuuskuva:

Laatuajattelu tulee sisäistää ja ottaa se myös käyttöön. Yhteistyötä tulee rakentaa vilpittömästi ja esimerkiksi tuotekehitykseen täytyy ottaa kumppaneita mukaan. Kannattamattomasta toiminnasta täytyy luopua. Markkinointiosaamisen tulee panostaa sekä ottaa huomioon asiakkaiden tarpeet.

4. Ympäristörajoitteinen tulevaisuuskuva:

Toimijoiden on hakeuduttava avoimeen yhteistyöhön sidosryhmien kanssa, erityisesti ympäristötoimijoiden kanssa. Tuotekehitykseen täytyy panostaa kuten alan koulutukseenkin. Yritysrakenteet tulee arvioida uudelleen sekä suosia verkottumista.

Menestyjät ja menettäjät eri tulevaisuuskuissa

Jokin tietty tulevaisuudenpolku saattaa vaikuttaa eri lailla eri toimijoihin. Osa toimijoista saattaa olla menestyjiä ja osa menettäjiä. Seuraavassa on lueteltu muutamia menestyjiä ja menettäjiä kussakin tulevaisuuskuivassa. Joissakin tapauksissa riippuu näkökulmasta, kumpaan ryhmään toimija kuuluu.

1. Kasvuhakuinen tulevaisuuskuva:

Menestyjiä: Kasvuintressin omaavat isot yksiköt, kauppa, jalostus, teknologiayritykset, kuluttajat. **Menettäjiä:** Ympäristöhallinto, ympäristöjärjestöt, sivutoimiset ja osa-aikaiset kalastajat, muutoshaluttomat kalastajat ja viljelijät.

2. Matkailupainotteinen tulevaisuuskuva:

Menestyjiä: Monitoimiyrittäjät, matkailuyrittäjät, kalastusvälinevalmistajat, saaristokunnat. **Menettäjiä:** Osa ammattikalastajista, osa kalankasvattajista, loma-asukkaat.

3. Kansallinen tulevaisuuskuva:

Menestyjiä: Kotimaiset kalastajat, kotimaiset kalankasvattajat, kalastusmatkailuyrittäjät. **Menettäjiä:** Tukku, jalostajat, tuontikalan liiketoimintaketju.

4. Ympäristörajoitteinen tulevaisuuskuva:

Menestyjiä: Tuontikalan liiketoimintaketju, ympäristöjärjestöt, luonnonsuojelijat, vesiensuojelututkimus. **Menettäjiä:** Kalastajat, kalankasvattajat, kalatalouden edunvalvontajärjestöt.

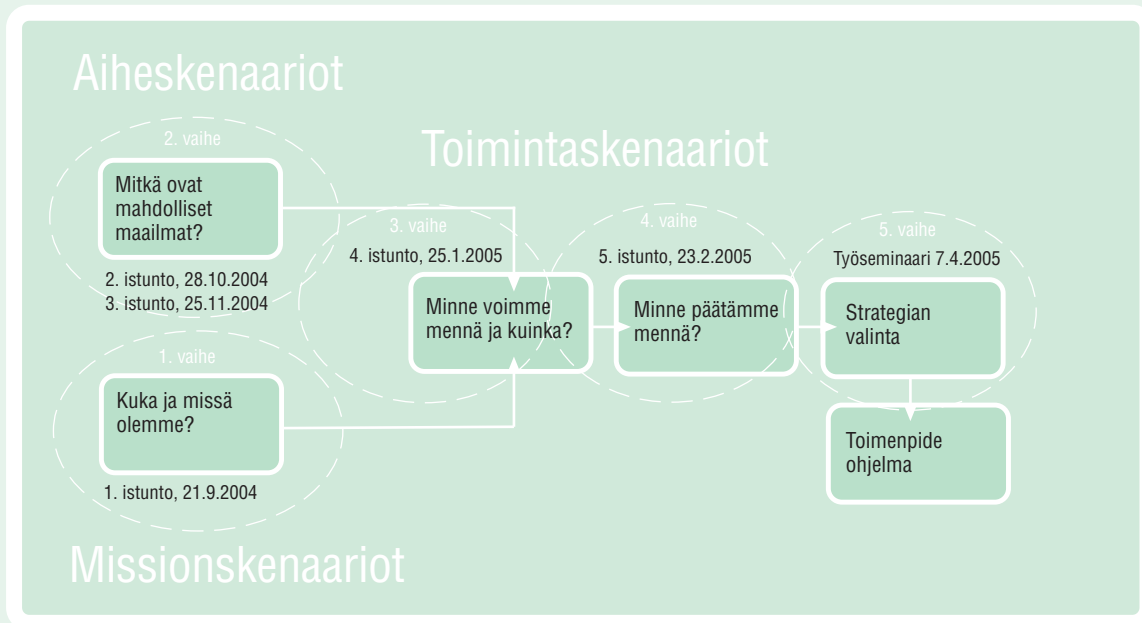
Jäykkyydet kehityksen jarruna

Erilaiset jäykkyydet toimivat muutoksen jarruna. Muutosta, jossa kaikki voittavat heti, ei ole olemassa. Jäykkyydet voivat olla luonteeltaan *mentaalisia*, *taloudellisia*, *sosiaalisia* tai *systeemisiä*. Mentaalisessa jäykkyydessä on kyse siitä, että ei viitsitä opetella muutoksen vaatimaa tietoa. Taloudellisen jäykkyyden syy löytyy siitä, että muutoksessa aina joku kärsii, aluksi jopa useimmat. Sosiaaliset jäykkyydet liittyvät monesti statukseen ja sen muuttumiseen. Systeemisille jäykkyyksille on ominaista, että uutta tilannetta ei hahmoteta, jolloin tilanteessa nähdään kaikenlaisia peikkoja tai salaliittoja.

5. Tutkimusprosessi ja osallistujat

Kalatalouden tulevaisuus -tutkimushanke toteutettiin Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen ja Åbo Akademin IAMSR-yksikön yritys- ja tulevaisuustutkimusryhmän CoFin kanssa yhteistyönä. Tutkimuksessa kartoitettiin Suomen kalatalouden tulevaisuutta seuraavalle 20 vuodelle. Tutkimuksessa näkökulma oli rajattu koskemaan kalatalouden elinkeinoja. Tavoitteena oli tuottaa

kalataloudelle pitkän aikavälin strategiavaihtoehtojen pohjaksi perusteltuja näkemyksiä, joita kukin toimija voi hyödyntää omassa strategiatyössään. Tarkastelun kohteena oli erityisesti alan taloudellinen tulevaisuus. Tutkimushanke toteutettiin 1.6.2004 – 31.5.2005.

Tutkimusryhmän muodostivat tutkijat sekä kalatalouden toimijoista koottu tulevaisuusfoorumi. Kalatalouden toimijat toivat tarkasteluun käytännöllisen tiedon ja toimialatuntemuksen, tutkijat taas tutkimustiedon ja tulevaisuuskuvaustyöskentelyn prosessiosaamisen. Tutkimus koostui esiselvityksestä sekä viidestä päivän mittaisesta työpajaistunnosta. Alan laajempi näkemys tulevaisuuskuviin saatiin huhtikuussa järjestetyssä Kalatalouden tulevaisuus -seminaarissa Ala-

Lemun kokouskartanossa, johon kutsuttiin varsinaisten foorumin jäsenten lisäksi laajempi joukko alan toimijoita. Loppuraportti viimeisteltiin toukokuussa 2005.

Tutkimus toteutettiin toimintaskenaariotyöskentelyn metodilla. Toimintaskenaariotyöskentely tähtää tulevaisuuskuviin kartoittamisen lisäksi myös toimintaan, jolloin tulevaisuuteen voidaan vaikuttaa omilla valinnoilla ja teoilla.

Kalatalouden visio

"Kalatalous on menestyvä toimiala, jossa eri toimijat tekevät laadukasta yhteistyötä. Ala on ammattimaisesti johdettu ja alan toimijat osaavat hyödyntää luonnonresursseja kestävällä tavalla. Alan arvostus on kasvanut ja sen tuotteilla ja palveluilla on kysyntää."

Kalatalouden toimijat

Klaus Berglund (Sådö Fisk Kb)
Kim Jordas (Suomen Ammattikalastajaliitto)
Nina Juvankoski-Laurell (Heimon Kala Oy)
Raija Kara
(Valtion ravitsemusneuvottelukunta c/o Elintarvikevirasto)
Harri Kukka (Maa- ja metsätalousministeriö)
Yrjö Lankinen (Savon Taimen Oy)
Erik Norrgård (Rehuraasio)
Juha Nurmi (Fish Team J Nurmi Oy)
Tuomas Ollikainen (Fishing Lords Oy)
Kari Ranta-aho (Varsinais-Suomen TE-keskus)
Esko Rapala (Rapala Oy)
Johan Åberg (MTK)
Timo Vetriö (Ab Chips Food Oy)

Tutkimusryhmä

Tarja Meristö (CoFi/IAMSR/Åbo Akademi)
Jyrki Kettunen (CoFi/IAMSR/Åbo Akademi)
Jukka Laitinen (CoFi/IAMSR/Åbo Akademi)
Asmo Honkanen (RKTL)
Juha Koskela (RKTL)

Tutkimuksen aikana julkaistut raportit:

- 1) Kalatalouden tulevaisuus: "Keitä olemme ja mitä meille kuuluu?"
Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen kala- ja riistaraportteja 331.
www.rktl.fi/www/uploads/pdf/raportti331.pdf
- 2) Kalatalouden tulevaisuus – 2. väliraportti: "Mitkä ovat mahdolliset maailmat?"
Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen kala- ja riistaraportteja 347.
www.rktl.fi/www/uploads/pdf/raportti347.pdf
- 3) Kalatalouden tulevaisuus – 3. väliraportti: "Minne voimme mennä ja kuinka?"
Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen kala- ja riistaraportteja 353.
www.rktl.fi/www/uploads/pdf/raportti353.pdf

Lisätietoja:

asmo.honkanen@rktl.fi, juha.koskela@rktl.fi, tarja.meristo@abo.fi,
jyrki.kettunen@kolumbus.fi, jukka.laitinen@abo.fi

Kalatalouden tulevaisuusfoorumi kartoittaa kalatalouden tulevaisuuden vaihtoehtoiset tulevaisuuskuvat vuoteen 2025. Hanke on Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen ja Åbo Akademin yritysfuturelogiryhmän CoFin yhteistyönä tehty projekti. Tavoitteena on tuottaa kalataloudelle pitkän aikavälin strategiavaihtoehtojen pohjaksi perustelluja näkemyksiä, joita kukin toimija voi hyödyntää omassa strategiatyössään. Olennainen osa projektin sisällöstä on syntynyt projektia varten kootun asiantuntijaraadin toimesta.